

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1936

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Det Kongelige Bibliotek

[Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling 3](#)

[Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling 4](#)

[Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling 5](#)

[Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling 6](#)

Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden
og Forringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

Et Alvorsord i en alvorlig Tid:

Nedenstaaende Tale er holdt i det danske Folketing den 2. Decbr. 1936 — men kun „refereret“ med faa Linier i Dagspressen.

Fordobling af Arbejdsløsheden og Forringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

*Valutacentralen vil sætte vort Lands
Selvstændighed over Styr.*

**Arbejdsløsheden under Staunings Arbejder-Regering
er den største, Danmark nogensinde har haft.**

Folketingsmand *Hans Hansen* dokumenterer i en stor Tale Valutacentralens absolutte Fallit overfor de Opgaver, den skulde løse.

De tre Opgaver, som Valutacentralen skulde løse, nemlig den handelspolitiske, den valutatiske og den beskæftigelsesmæssige, er ikke blevet løst af den.

Retsforbundets Stilling fra første Færd har i fuldt Maal vist sig at være rigtig.

Naar man ser tilbage paa alle de Betragtninger, der er gjort om denne Sag, — ved Lovens Gennemførelse i Vinteren 1931—32 og de mange Gange, den er ændret og forlænget — saa er det maaske ikke beskedent at sige det, men dog er det saadan, at den Stilling, vi fra Retsforbundets Side har taget, og hvad vi har sagt ved disse Behandlinger, har i fuldt Maal vist sig at være rigtig. Vi har fra første Færd advaret paa det stærkeste imod at slaas ind paa disse Veje, hvor hele vor Handel kom i Hænderne paa en Statsadministration, der, hvor dygtige Embedsmændene end er, og hvor godt de end har fulgt Lovens Forudsætninger, dog ikke alene ikke er i Stand til at løse de Opgaver, den skulde løse, men hvad værre er, fører og har ført vort Næringsliv ind i Stagnation.

Valutalovens Hovedformaal kun et Paaskud til at faa Landets Økonomi under Statskontrol.

Da Loven om Foranstaltninger til Værn for Valutaen blev ført igennem, var dens Hovedformaal at holde Kronen i Kurs. Det var dette rent valutamæssige, der var Hovedfoe-

Under Behandlingen af Handelsministerens Forslag om en Fortælgelse af Loven om Valutacentralen holdt Retsforbundets Ordfører Hans Hansen, Rorby, i Folketingets Møde den 2. December 1936 denne Tale

maalet — det oprindelige Paaskud til at drage hele Landets Økonomi ind under Statskontrol.

Straks rejste Diskussionen sig om, hvorvidt dette Middel — Regulering af Varetilførselen — var bedre egnet

til at holde Kronen i Kurs end de hidtil kendte banktekniske Midler med Diskontopolitik, der — selv om ogsaa dette kan siges at være et Indgreb — dog i sig selv indebærer et Middel til Selvregulering af Seddelmængden ved Forhøjelse eller Nedsættelse af Renten, Lejen af Pengene, — i Stedet for som nu, ved vilkaarlige Indgreb fra Statsmagtens at bestemme hvilke og hvormange Varer, der skal indføres her i Landet.

Det blev hævdet fra mange Sider og ikke mindst fra Handelens Side, at det vilde være farligt for det økonomiske Livs Ligevægt og desuden næppe vilde svare til Hensigten. Men man har blot sagt overfor Handelen, at det var Spekulationsinteresser, der gjorde sig gældende.

Hvorledes da med dette Hovedformaal? Har vi her i Landet ved Hjælp af Valutacentralen formaaet at holde Kronen i Kurs?

Nej, det har vi ikke! Ja, Regeringen og Flertallet af Rigsdagen har endog direkte tilsidesat det man sagde var Lovens Formaal og slaaset Kronens Værdi ned, altsaa ganske ladet Valutalovens Hovedformaal ude af Betragtning.

Det viste sig meget snart, at Valutalovens Hovedformaal slet ikke var andet end et Paaskud.

Alligevel banktekniske Midler.

Et af de mest anvendte Udtryk til Forsvar for Regeringens Kontrol med Indkøb var og er fremdeles: „At vi kan ikke købe mere, end vi

DET FOLKELIGE
17. 8. 1937

Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Forringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

har Valuta til." — Det har imidlertid, især i den senere Tid, været meget klart fremlygt, og vi har ogsaa haft haandgribelige Beviser paa, at det eneste, der beror paa, om vi kan købe, er om vi har Varer at bytte med. Saa man burde vist vende Udtrykket om, saa det lød saadan:

Vi kan ikke sælge mere til Udlandet, end Udlandet har Valuta til at købe for hos os.

Det har været dyrt for Landet, at Lovgivningen har sat Handelen under Kontrol og Regulering, og nu ser vi saa i de sidste Dage, at Nationalbanken alligevel anvender banktekniske Midler ved Forhøjelsen af Diskontoen med $\frac{1}{2}$ Procent; samtidig faar vi Meddelelse om, at Sverrig kan uåbne et stort off. Laan til en Rente under 3 pCt. og en Kurs paa 100. Diskontoen er $2\frac{1}{2}$ i Sverrig. Diskontoforhøjelsen er under alle Omstændigheder imod den Rente-

politik, som Regeringen har ført.

Hensigten saa jo være den at øve et Tryk paa Næringslivet herhjemme for alle Virksomheder, hvad enten de arbejder med Eksport for Oje eller for det indenlandske Marked.

Derfor synes jeg, det ser underligt ud, at samtidig med at Handelsministeren staar her i Rigsdagen og bebuder en Fortsættelse af Industriens særlige gunstige Vilkaar, faar vi en lakonisk Meddelelse fra Nationalbanken om Diskontoforhøjelse, og det gør ikke Sagen bedre, at Ministeren ogsaa meddelejer, at hverken Handelsministeren eller overhovedet Regeringen anede noget om, at denne Diskontoforhøjelse vilde komme. Jeg tror, man kan sige, hvis man gør en Sammenligning med andre Lande og særlig med de andre skandinaviske Lande, at Valutaloven ikke har løst den Del af sin tresidede Opgave, der bestaar i det valutamæssige.

Arbejdsløsheden dobbelt saa stor efter, som før Valutacentralen.

Og ser vi paa det beskæftigelsesmæssige, saa er det jo paa dette Omraade de store Ord og rosende Omtaler af Valutaloven og Valutacentralen har lydt. — Nu er det jo altid vanskeligt at drage Slutninger om, hvad der vilde have været sket, hvis ikke det eller det Forhold havde gjort sig gældende. Og det er ogsaa her vanskeligt at bedømme helt objektivt Forholdet mellem Landene; men vi véd i hvert Fald, at Sverrig, som er uden Valutaloven, har en meget mindre Arbejdsløshed end Danmark for Tiden, og det ser jo ogsaa mærkeligt ud, at Letland, der er afsaet ind paa Frihandel, ligefrem melder Mangel paa Arbejdskraft. Mærkeligt for dem, der ikke tør tro paa Frihandelsideen, synes jeg det maa være at se paa disse Forhold. Men tager vi vor egen Arbejdsløshed i Perioderne de fire Aar 1928—31 og 1932—35, altsaa før Valutacentralen blev oprettet, og de fire Aar, der er gaaet efter den er oprettet, saa ligger Gennemsnittallet (ifølge Arbejdsgivernes Haandbog) paa Arbejdsløshedstallet saadan: 1928—31 var det et Gennemsnitstal paa 46,380 Arbejdsløse; medens der i Perioden 1932—33 er 88,700.

Det vil altsaa sige, at Arbejdsløsheden her i Landet har været omtrent dobbelt saa stor efter at vi har faaet Valutacentralen som før vi fik den.

Nu véd jeg, at det hævdes, at Ar-

bejdsløsheden har været nedadgaende fra 1932 — nemlig fra et Gennemsnitstal paa 99,500 i 32 til 76,200 i 1935, men denne nedadgaende Linie er netop stærkere i de Lande, hvor man ikke har en Valutacentral, og dette tyder dog ikke paa, at det er Valutacentralen, der har haft Indflydelse, og jeg synes snarere, man maa slutte, at det er Valutacentralen, der har forhindret, at Arbejdsløsheden er gaaet stærkere ned hos os.

Under den nuværende Regering har vi den største Arbejdsløshed, vi nogensinde har haft.

Altsaa hverken valutamæssigt eller beskæftigelsesmæssigt kan man med Skygge af Ret paasaa, at Valutacentralen har virket efter den Hensigt, som dens Tilhængere ønskede, thi det er jo Kendsgerningen, som ikke er til at komme uden om, at haade Norge og Sverrig uden Valutacentral har formaaet at holde fastere Kurs for deres Krone end vi, og at Danmark med Hensyn til Beskæftigelsen ogsaa har større Arbejdsløshed end disse Lande. Ja, at Danmark siden vi fik Valutacentralen, har kunnet notere den største Arbejdsløshed nogen Regering i Danmark nogensinde har haft. — Ja, det er forsmædeligt, at en saakaldt Arbejderregering har den længste Række af Arbejdsløse.

Største Fiasko paa det handelspolitiske Omraade

Og hvad saa endelig angaar den tredje Opgave, Valutaordningen skulde løse, den handelspolitiske, da turde det maaske være paa dette Omraade, at Ordningerne og Valutacentralen har lidt sit største Nederlag. — Det var en meget vigtig Side af Loven, at den, som det hed, skulde holde vor Eksport i Gang. Formaalet var straks, at Regeringen vilde flytte vore Indkøb eller en stor Del af dem fra de sydlige Lande til England, og det gjorde man — nu er det klart for enhver, at vi gør os mægtige Anstrengelser for at flytte nogle af disse Indkøb tilbage igen,

især til Tyskland, ja, vi gør os endog saa store Anstrengelser derfor, at vi bogstavelig laaner Penge til at gøre Indkøb af Varer for, som vi strengt taget ikke har Brug for. Jeg tænker her paa Kulskabet i Tyskland. — Det er ikke faa Vanskeligheder, som er skabt ved, at Staten overfor Udlandet staar som den, der har i sin sin Haand at bestemme, hvilket Land der skal købes Varer fra, — og Valutacentralen er blevet et Instrument med Danmark, altsaa lige det modsatte af, hvad man havde tænkt at opnaa med den.

Danmark har under Valutacentralen haft en Exportnedgang paa 300 Mill. Kr.

Importpriserne faldt mere end Eksportpriserne.

— Da vor Eksport i 1929 var oppe paa sit højeste Tal, ca. 1700 Mill. Kr., og Faldet meldte sig særligt stærkt i 1931 og 32, helt ned til 5—600 Mill. Guld kroner, blev den daværende Handelsminister, Hr. Hauge, og hele Regeringen samt Venstre med Madsen Mygdal helt overbeviste, og Begivenhederne udviklede sig med rivende Hast.

Det var dog i høj Grad Overdrivelse med alle de Ulykker, man maalede paa Væggen, det var jo kun et Fald i Vareprisen, det drejede sig om, og det mærkelige var, at Prisfaldet var stærkest paa Importvarene.

Medens Eksportprisen faldt ca. 40 pCt., faldt Importprisen som Helhed paa 50 pCt. — det var jo saa aldeles ubegrunder at paasaa, at det var selve Vareudvekslingen, der var noget i Vejen med; det var kun Priserne, der var faldet, og dette Prisfald vilde nu Regeringen sammen med hele Rigsdagen søge at stenge ude fra vort Land i et fortvivlet Forsøg paa at holde Prisen oppe paa Varene her i Landet, medens det var klart for alle, at vi ikke ved vore Eksportmenter kunde faa den fjerneste Indflydelse paa Verdensmarkedets eller i det hele paa Udlandets Priser.

Forsøget maatte altsaa paa Forhaand være dømt til at mislykkes, og det kunde kun føre til, at vi kunde tvinge danske Forbrugere og danske Producenter i Eksportindustrien og i særlig Grad Landbruget til at købe Varer til en forhøjet Pris og sælge til Verdensmarkedets Pris. Altsaa, der kunde kun opnaas ved den Ordning, at man tvang Befolkningen til at købe dyrt og sælge billigt, saaledes som vi fra vor Side har hævdet fra første Færd.

Danmarks Samhandel med sine Nabolande.

Ser man paa vort Lands Samhandel med de 4 Nabolande, Sverige, Norge, Tyskland og England i de 5 Aar før og i de 5 Aar efter Valutacentralens Gennemførelse, falder saa denne Sammenligning ud til Forsvar for Valutacentralens Evne til at holde vor Eksport i Gang? De 4 nævnte Lande aftager ca. 85 pCt. af vor Eksport, og ifølge en Beregning, der er foretaget af „Nyt Dagblad“ for 24. November i Aar — Tallene er opgivet i skandinaviske Guld kroner —, var Danmarks Andel i de 5 Landes Samhandel før Valutacentralen stigende og udgjorde for 1930 5,3 pCt. Altsaa af en samlet Import for disse 5 Lande paa ca. 31 Milliarde udgjorde Danmarks Import 1,654 Mill. Kr., og kun i 1929 har Importen været højere, nemlig 1,707 Mill. Kr. Alligevel har Danmarks Andel i de 5 Landes Samhandel været jævnt stigende fra 1926, baade i Værdi og i Procent, i Forhold til de 4 andre nævnte Lande. Saaledes var Danmarks Andel i 1926 4,5 pCt., stigende jævnt til 5,3 pCt. i 1930.

For Eksportens Vedkommende var Danmarks Andel i de samme 5 Aar ogsaa stigende, idet den i 1926 udgjorde 5,7 pCt. og i 1930 6,3 pCt.

Før Valutacentralen Stigning i Samhandelen, derefter Fald.

Før Valutacentralen var der altsaa en jævn Stigning i Danmarks Samhandel med vore 4 Naboer, Sverige, Norge, Tyskland og England. Tager vi derefter Aarene fra 1931 til 1935, i hvilke Valutacentralen har virket, er der baade for Danmarks Eksport og Import et stærkt Fald, ikke alene i Værdien af Indførelse-

Dette Skrift er Særtryk af

NYT DAGBLAD

Tegn Abonnement paa Bladet St. Kongensg. 31, Kbh. K.

Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

og Udførselsværdierne — thi det er klart, at naar Priserne gaar ned, maa Værdien af den samlede Varemengde ogsaa gaa ned —, men ogsaa i Danmarks Andel i de 5 Landes Samhandel er der et kraftigt Fald. For Importens Vedkommende var Danmarks Andel i 1931 5,8 pCt., medens den i 1935 kun var 4,6 pCt., og for Eksportens Vedkommende var Nedgangen i Danmarks Andel fra 6,8 pCt. i 1931 til 5,8 pCt. i 1935. Eller med andre Ord: Danmark har under Valutacentralens saakaldte Regalering mistet omtrent en Femtedel af sin Samhandel med de 4 nævnte Lande, hvilket svarer til op imod 300 Millioner danske Papirkroner, og

dette vil jeg indtil videre paasta skyldes Valutacentralens Virksomhed.

Ser vi paa Sverige, vil man se, at Sveriges Andel i de 5 Landes Samhandel er steget i Perioden 1931—35 fra 6 til 6,2 pCt. for Importens Vedkommende, medens Danmarks Import altsaa er gaaet ned fra 5,8 til 4,6 pCt.; og Sveriges Eksportandel er fra 1931 til 1935 uden Valutacentral steget fra 6 til 7,2 pCt., medens Danmarks Eksportandel under Valutacentralen, hvis Opgave det var at holde Eksporten i Gang, er faldet fra 6,8 til kun 5,8 pCt.

Maa jeg efter denne Dokumentation over Valutacentralens Evne til

at holde Eksporten i Gang, henstille til Partiet Venstre, at det gaar med til at kræve Valutacentralen afskaffet, og forlader den Stilling, Partiet har taget m. H. t. den handelspolitiske Side.

Overfor Sammenligningen med Sverrig har vi nok hørt den Paastand fremsat, at Danmark var ringere stillet end Sverrig, fordi vor Eksportproduktion var for usartet og af for liden Betydning, medens Kul og Jern og Træ var uundværlige. — Paastanden er herribel, og man kan nøjes med at henvise til, hvad det er, de store Verdensmagter anstrenger sig for i denne Tid, hver alle frygter for, at Freden skal bry-

des. — Det er Levnedsmiddelforsyningen, der er det vigtigste baade i Fredens og Krigens Tid.

Administrationens Magtomraade vil vokse med de foreliggende Ændringer.

Hvad saa endelig angaar det foreliggende Forslag med de Ændringer, som Ministeren har bebudet som Lempelser, saa er det jo saadan, at disse Lempelser jo ligger deri, at Administrationen af Loven ikke længere er saa bundet som før.

Men dette vil jo ogsaa sige, at Administrationens Magtomraade er blevet større end før, og det kan jo føre til Lempelser; men det kan ogsaa føre til det modsatte.

De danske Husmødre maa betale af deres lille Pengepung for at opretholde en meningsløs „Beskyttelse“

I det hele tror jeg, det er meget svært at ændre Valutacentralen, idet der stadig bliver Huller i Ordningen.

Den foreslaede forbrugsbegrænsede Foranstaltning betyder jo en ren Priskontrol, som jeg mener er ganske misforstaaet, ligeledes er der foreslaaet en Afgift paa udstedte Valutatletter paa 2,5 pro mille, d. v. s. en ny Fordyrelse af Værdierne. — Nu hørte jeg ganske vist Hr. Hauge udtale forleden, at dette lille Beløb paa 2,5 pro mille behøver Importørerne jo slet ikke at lægge paa Værdierne. Det drejer sig dog om ca. 3 Mill. Kr. Mener Hauge, at disse Penge bliver udbetalt af Importørerne til Staten saadan uden videre. Jeg tror i saa Fald det er en Fejl, at han er gaaet af som Minister, han skulde aabenbart have været Finansminister.

Meningsløs Protektionisme.

Hvorledes Valutaordningen anvendes til en ganske meningsløs Protektionisme har man i Dag (1. Decbr. 1936) et frisk Bevis paa. Morgenbladene indeholder i Dag en Meddelelse om, at Gelatine og Husblas — (en dagligdags Forbrugsartikel) — fra 1. Januar 36 er overført til et særligt Varenummer under Importreguleringen. Erfaringen viser, at naar enkelte Varer saaledes tages ud af deres tidligere Varegruppe og sættes i en ny Gruppe, er det for, at Valutakontoret paa denne Maade, ad administrativ Vej kan lukke fuldstændigt af for saadanne Varer, og maa her Lov til at formode, at det samme er Meningen i dette Tilfælde, og at Handelsministeren altsaa nu ogsaa vil diktere Husmødrene, hvor de skal købe deres Husblas.

Saavidt mig bekendt, er der kun

et enkelt Firma herhjemme, som fremstiller Gelatine, nemlig „Dansk Gelatine Fabrik“, men denne Virksomhed har ganske vist ogsaa en meget indflydelsesrig Mand til Direktør, nemlig den alle Steds nærværende Direktør Chr. H. Olesen, og man tør formode, at han ogsaa har spillet en vis Rolle i det Stykke praktisk „Dansk Arbejde“-Politik, som Valutacentralen her har ladet sig forlokke til.

Importen af Gelatine og Husblas andrager mellem 100 og 190 Tons om Aaret, til en Værdi af ca. ½ Mill. Kr. Det meste kommer fra de to Lande, Tyskland og England. I 1934 leverede de os for henholdsvis Kr. 322.000 og Kr. 140.000, og sidste Aar (1935) for henholdsvis Kr. 253.000 og Kr. 126.000.

Hvorfor spærres der af?

Da Valutaordningen jo i høj Grad har arbejdet for at tvinge saa store Køb som muligt ind under de to Lande, maa man forbavses over, at der nu ad administrativ Vej skal spærres af for en Forbrugsartikel, som netop kommer fra disse to „gode“ Lande.

Det kan da ikke være af handelspolitiske Grunde, at der nu skal lægges denne Import nye Hindringer i Vejen, og vel næppe heller valutamæssige. Man maa derfor spørge, om det kan være af beskæftigelsesmæssige Grunde, vi nu skal være selvforsynende paa dette Omraade, til senere Skade for vor Samhandel med Tyskland og England.

Man maa da spørge Handelsministeren om, hvor mange flere der ventes at komme i Arbejde i Hr. Chr. H. Olesens Gelatinefabrik, ved at der lukkes af for den udenlandske Import? Det kan næppe være ret man-

ge „da Kvantumet som søgt kun er ca. 100 Tons og det meste af Fabrikationen vistnok foregaar pr. Maskine.“

I 1932 blev Tolden for Gelatine og Husblas forhøjet med ikke mindre end 50 pCt. (fra 10 til 15 Øre pr. kg), men dette synes altsaa ikke at have været nok for Hr. Chr. H. Olesens Virksomhed. (De 100 Tons, som nu indføres, er toldfordyret med Kr. 24.000 om Aaret, saa Fabrikken har sikkert i Førvejen haft en ikke uvæsentlig Beskyttelse).

Husmødrene skal betale.

Na skal der formodentlig helt lukkes af for den udenlandske Konkurrence, og det bliver Husmødrene, der skal betale for dette administrative Stykke Selvforsyningspolitik, som formodentlig kun kan være til Glæde for „Dansk Arbejde“ Bevægelsen i Almindelighed og Direktør Chr. H. Olesen og hans Erhvervsinteresser i Særdeleshed. Jeg venter, at Handelsministeren vil oplyse om Grundene til at Valutacentralen paa denne Maade kan tjene de krasseste protektionistiske Formaal, men har især rigt fremdraget Sagen som et haandgribeligt Bevis paa, hvor farligt det er, naar Administrationen faar Magten, fordi den netop ikke kommer til at varetage de samfundsmæssige Hensyn men snarere energiske Privatpersoners Interesser.

Privat Vareudveksling er spærret med Yalelase.

Den private Vareudveksling er nu ved dette Forslag blevet omgivet med et helt System af Yalelase — det skal anbefales af 1) Grosserer-Societetets Komité — 2) Provin-

handelskammer — 3) Industriraadet og 4) Landbrugsraadet, og saa er der endelig sat en særlig Sikkerhedskæde paa, idet der er tilføjet, at naar Udførsel eller Indførsel skønnes at være i særdeles Grad ønskelig.

Der bliver efter dette næppe Bukser af de Skind.

Det er hidtil gaaet saadan, at denne Valutacentral har undergaaet Forandringer i sin Teknik og Administrationsmaade; men Princippet er ikke blevet ordnet. Vi skulde fra vor Side ikke være tilbøjelige til at gaa med til en Afvikling af Valutacentralen paa Sigt; men da det foreliggende Forslag ikke indeholder mindste Tendens til en Afvikling, maa vi gaa imod at det ophøjes til Lov.

Vi vil kun give Tilslutning til en Afvikling af Valutacentralen.

Jo længere Loven bestaar og jo flere Virksomheder der opstaar paa den kunstige, varefordyrende Basis, Loven skaber, des vanskeligere lader Loven sig afvikle. Retsforbundet kan man give Tilslutning til et Lovforslag, der afvikler eller ophæver Valutacentralen — og vi mener, det er paa høje Tid, det sker. Loven har ikke bidraget til Løsning af nogen af de tre Hovedopgaver, der var stillet den; men derimod skabt større Arbejdsløshed. — Fordyrelsen af Værdierne, og endvidere har den stillet vort Land i et skadeligt Modsetningsforhold til vore nordiske Naboer, der ikke har vendt en Valutacentral imod os.

Derfor maa vi kræve Valutacentralens snarlige Afvikling og Ophævelse.

(Fortsattes S. 4).

Et Alvorsord i en alvorlig Tid : Fordobling af Arbejdsløsheden og Foringelse af Landets eksport- og valutamæssige Stilling

Valutacentralens handelspolitiske Virke er Leg med Ild paa en Krudttønde

Nu og da drøftes Tanken om et Pan-Europa — Tanken er vistnok udgaaet fra Berlin. Vi ved, at der er store Kræfter i Virksomhed ude i Verden for Centralisation og Ensretthed. Vi har set, at vi med Valutacentra-

len allerede har henledt Udlandets Opmærksomhed paa, at denne kan bruges med os, idet Udlandet gennem den kan stille Krav til Staten — eller i hvert Fald fremsætte saa stærke Ønsker, at vi maa opfylde dem. Hele Kontrollen og Regulering

af vor Udenrigshandel foregaaer jo nu fra et Statskontor her i København.

Er Regeringen og Statsministeren klar over, hvor stor Risiko vi løber? Udviklingen lader sig ikke standse. Det kan udmærket tænkes, at Udlandet fortsat bruger Valutacentralen som Instrument — ogsaa i Forbindelse med Tanken om paneuropæisk Handelsregulering.

Er Statsministeren klar over, at vi med dette Valutaparat er med til at lege med Ild paa en Krudttønde?

Det vil være let for de store Kræfter at flytte den danske Valutacentral til Berlin eller Moskva.

Vi udsætter efter min Mening vort Land for en stor Fare, ved at vi muliggør, at Udlandet kan stille handelspolitiske Krav til os som vi ikke er stærke nok til at sidde overhøjre.

Jeg synes, at vi i Tide maa fjerne denne Fare, tage al dette bort fra Statens Kontrol og derved sætte en Lynafleder paa vort strantøkte Hus.

Retsforbundet vil ikke stemme for Tillægsoverenskomsten med England

Udenrigsminister Dr. Munch er løbet fra sit Ord ved Overenskomstens Indgaaelse

Under Debatten i Folketinget d. 2. December 1936 om Forlængelse af Englandstraktaten, der efter enstemmig Vedtagelse er oversendt fra Landstinget, udtalte Retsforbundets Ordfører:

Oluf Pedersen (Retsf.): Handelsaftalerne skal, efter den Omtale, der forud for Landstingsvalget, blev givet af Udenrigsministeren, have givet os et stort Plus i Omsætningen.

Ingen Interesse for den Slags Aftaler.

Men efter at det er oplyst, at Valutacentralen har givet os en Diskonto paa 4, hvor Sverige klarer sig med 2½, at vi fik 86,000 Arbejdsløse i de sidste fire Aar imod 46,000 i de fire Aar før Valutacentralen og Handelsaftalen, og yderligere, at vor Andel i den nordeuropæiske Samhandel er faldet fra 6,3 til 4,6 pCt., medens Sveriges steg fra 6 til 7,2 og Norges fra 2,5 til 3,2 pCt., saa er der hos os ingen Interesse for den Slags Aftaler — de maa bygges paa ubindret Import — og derved øget Eksport.

Forudsætning for Retsforbundets Tilslutning

Da Englandstraktaten var til Behandling 26/4 1933 erklærede Udenrigsministeren, at Traktaten

- 1) gav os Sikkerhed mod Indførelse af Told paa Bacon i de tre Aar,
- 2) at Tolden ikke forhøjedes paa Smør.

TH Gengæld maatte vi nedsætte visse Toldsatser og forpligte os til ikke at forhøje visse andre.

Traktaten blev opsigelig fra engelsk Side, hvis ikke 80 pCt. af vore Kul blev købt i England. Ministeren udtalte herom:

„Hvad angaar Gennemførelse af denne Plan bygger den paa frivillige Overenskomster mellem de danske Erhverv.“

Under Behandlingen udtalte Madsen Mygdal:

„Overenskomsten betyder, at der sættes en Grænse for Begrænsninger af Handelen, at der sættes Spærrebom for Afspejringens Fortsættelse“.

Vi gav fra Retsforbundets Side Tilslutning til Overenskomsten, idet Axel Dam udtalte, at vi intet havde imod det Offer at nedsætte vore Toldsatser. Vi var kun betænkelige ved de 80 pCt. Kul — og Englands Adgang til Opsigelse, men gik ud fra, at vi ikke var bundet til Importregulering, idet vi selvfølgelig ikke kunde have noget imod, at Danmarks Handelsorganisationer frivilligt indførte denne Køntingentering. Vi stemte for Traktaten, under Forudsætning af, at vi ikke blev bundet til Plankonometri, at den ikke forpligter Forbrugerne til at købe paa det dyrere Marked.

Staar Udenrigsministerens Ord ikke til Troende.

Senere har der i Folketinget været Strid om, hvad denne Traktat forpligtede os til, og Hr. Christmas Møller har ment, at Forpligtelsen til Kul køb for at sikre sig imod Opsigelse ikke var bygget paa Frivillighed som hævdet af Udenrigsministeren. Jeg hentyder til en Debat, der findes i Folketingstidende 34/35, men det burde være udenfor Diskussion at Ministerens Udtalelser var sandfærdige, og det har jeg jo stadig tilladt mig at tro, saaledes, at vi, som forudsat for vor Tilslutning, ikke blev bundet til Plankonometri eller Importregulering videre end, hvad Organisationerne frivilligt var i Stand til at gennemføre for at opfylde de af dem selv sluttede Aftaler.

I direkte Strid med tidligere Erklæring

Ved Tysklandstraktaten er derimod direkte omtalt Valutacentralen som et Led i Aftalen — og dette gælder ogsaa den nye Traktat, Tillægsoverenskomsten med England, som her er til Behandling.

Nu har jeg nok set af Forhandlingerne, at Ministeren overfor Landstingsmand Willemoes har erklæret, at man ikke bandt sig til Valutacentralen, men kun til at give Adgang i rimeligt Omfang for engelske Værer til Danmark. Og overfor Landstingsmand Stein erklærede Udenrigsministeren — paa Spørgsmaal, om der ved en Ændring af Valutapolitikken vilde blive hevist til, at vi ved Englandstraktaten var bundet — at vi ikke var bundet til Valutacentralen, men yderligere sagde han:

„Jeg skal tilføje, at en Kontrol med vor Omsætning med den øvrige Verden derimod ligger bøde i den samlede Aftale fra 1933 med England og i Aftalen med Tyskland.“

Med denne Udtalelse, som jeg mener strider imod, hvad Ministeren, den Gang vi behandlede Englandstraktaten, udtalte — og ogsaa imod

hvad Traktaten siger, vil vi, selvom vi ikke mener Udtalelsen er rigtig, ikke stemme for Traktaten, da vi ikke godkender Ministerens Fortolkning.

Dr. Munch svarer undvigende

Udenrigsministeren takkede de forskellige Ordførere, dog gjorde han en Undtagelse m. H. t. Oluf Pedersen, der efter hans Opfattelse havde forsøgt at rejse en ganske overflødig Drøftelse om, hvorvidt Valutacentralen var til Gavn eller ej. De gamle Udtalelser, som Hr. O. P. med saa stor Føkkelighed beskæftiger sig med, gjaldt, sagde Udenrigsministeren, udelukkende Kullene, og saalænge de Lande vi handler med stiller sig som de gør, er Valutacentralssystemet en Nødvendighed.

Efter endnu en langvarig Drøftelse gav Folketinget Tilslutning til Overenskomsten, idet kun Retsforbundet vilde undlade at stemme.

*****
Udgivet af:
Akts. Retsforbundets Presse.
Einar Egebo: Ansvarshavende.

Oswald Møllers Bogtrykkeri,
5, Kongensgade 31, København K.

Ønsker De nærmere Oplysninger om Danmarks Retsforbund? Skriv da til

Landssekretariatet,
Kvæsthusgade 1 - København K,
eller

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk